

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران

معاونت درمان

مجموعه آئین نامه های
مجموعه آئین نامه های
مطب های پزشکان عمومی و
متخصصین رشته های مختلف

۱۳۹۳

تعریف مطب

- مطب به محلی اطلاق می گردد که پزشک با داشتن پروانه تاسیس خدمات سرپایی تشخیصی و درمانی بیماران را انجام داده و در صورت نیاز به تحت نظر یا بستری بودن به درمانگاه یا بیمارستان ارجاع می دهد.
- استفاده از عناوینی نظیر انستیتو، موسسه، مرکز، مطب شبانه روزی و نظایر اینها برای تابلو مطب **ممنوع** می باشد.
- متن تابلو با عناوین مندرج در پروانه مطب و سرنسخه مطابقت داشته باشد.
- پروانه مطب معتبر و منطبق با محل و کارت شناسایی معتبر و یا کارت نظام پزشکی وجود داشته باشد.

فضای فیزیکی و بهداشت

- فضاهای موجود در مطب پزشکان شامل این موارد می باشد:
- یک اتاق معاینه با فضای مناسب، نور کافی، پنجره با توری سالم بوده و روشویی همراه صابون مایع و دستمال کاغذی در این اتاق یا مجاورت آن موجود باشد.
- محل معاینه بیماران باید از محل انتظار کاملاً جدا باشد .
- یک سالن انتظار با مساحت مناسب با شرایط مطلوب بهداشتی
- سرویس بهداشتی: کاسه سنگ توالت و دستشویی ها از جنس سرامیک یا چینی سالم و بدون شکستگی و ترک خوردگی بوده و مجهز به شتر گلو باشد.
- دیوار اطراف دستشویی به طور مناسب کاشیکاری گردد (فضای کاشیکاری یک متر از کف بوده و با کاشی، سرامیک یا سنگ پوشیده شده) و دیوار توالت حتی الامکان تا ارتفاع ۸۰ سانتی متر باشد.

- کف کلیه اتاقها، راهروها، توالت و محدوده دستشویی باید سالم، صاف و بدون درز و شکاف و از جنس قابل شستشو باشد.
- پوشش دیوارها و سقف مطب باید سالم، تمیز و بدون درز و شکاف باشد.
- در و پنجره ها باید سالم، تمیز و رنگ آمیزی شده باشد اگر آلومینیومی باشند نیازی به رنگ آمیزی ندارند.
- هر گونه افزایش اتاقها و تجهیزات که مطب را به موسسه درمانی تبدیل نماید، **ممنوع** می باشد.
- درجه حرارت اتاقها بر حسب فصول مختلف سال متعادل بوده و دارای نور کافی و تهویه مناسب باشد.
- رعایت اصول فنی و نکات ایمنی در کلیه قسمتهای ساختمان ضروری می باشد.
- الزام داشتن کپسول آتش نشانی در محیط مطب با تاریخ معتبر
- تمهیدات لازم جهت جلوگیری از ورود ونشو ونمای حشرات در مطب به عمل آید.
- از سطل زباله در بدار، پدالدار، قابل شستشو همراه با کیسه زباله زرد رنگ و مقاوم باید استفاده گردد.
- Safety Box: برای دفع سر سوزن های مصرف شده و تیغ های جراحی باید از ظروف ایمن و مقاوم استفاده گردد.
- زباله های خطرناک و عادی باید از هم تفکیک شده و در کیسه های مقاوم زباله و به طریق بهداشتی وسایل عفونی، مواد آلوده به نسوج و خون و سرم، سر سوزن، تیغ بیستوری و سایر وسایل برنده (دفع گردند).
- کلیه تخته‌های مورد استفاده جهت بیماران باید دارای ملحفه تمیز همراه با پوشش کاغذی مناسب باشد.
- مطب باید انشعاب آب لوله کشی بهداشتی داشته باشد و فاضلاب آن به روش بهداشتی جمع آوری و دفع گردد.
- برای هر بیمار بایستی از وسایل یکبار مصرف با توجه به نوع خدمات استفاده کرده و سپس به طریق بهداشتی دفع گردد.

- وجود صابون مایع در دستشویی برای بیماران و مواد ضد عفونی کننده مناسب جهت سطوح و تجهیزات در مطب الزامی می باشد.
- تخت و کلیه وسایل و کف اتاق در پایان کار روزانه و دیوارها در پایان هفته بایستی توسط محلول (هیپوکلرید سدیم) وایتکس (یا گلو تار آلدئید) سایدکس ضد عفونی گردند.
- Disinfection و یا سترون : ابزار مورد استفاده در مطب بایستی بطور مرتب و مناسب بعد از هر بار مصرف گندزدایی شوند (Sterilization).
- استفاده از دستگاه اتوکلاو کلاس B جهت استریلیزاسیون در مطب هایی که جراحی های کوچک صورت می گیرد و همچنین مطب های متخصصین زنان و زایمان الزامی می باشد.

شرایط تابلو و سرنسخه

- تابلوی مطب باید سفید، ساده و اندازه آن ۵۰*۷۰ باشد.
- تعداد تابلو فقط دو تا بیرون از مطب یا در محل مناسب نزدیک مطب به صورت افقی یا عمودی نصب شود. درج عناوین پزشکی بر روی شیشه، پنجره و دیوار ساختمان مجاز نمی باشد.
- پزشک فقط موظف به درج عناوین مندرج در پروانه مطب بوده و مدارکی را که توسط وزارت بهداشت تصویب می شود می تواند در تابلو، سرنسخه و کارت ویزیت قید نماید.
- پزشکان مجاز نیستند در تابلو، سرنسخه و کارت ویزیت از اشکال مختلف و یا عناوین اضافی غیر مجاز استفاده نمایند.
- سرنسخه و کارت ویزیت باید ساده بوده و اندازه آن از ۲۵*۱۵ تجاوز نکند.
- در سرنسخه این عناوین می توانند قید شوند: (به فارسی و یا لاتین)

نام و نام خانوادگی
 رشته طبابت و نوع تخصص
 شماره نظام پزشکی
 نشانی مطب
 تلفن مطب، منزل و بیمارستان
 ساعات و ایام پذیرش بیمار

- عناوین سر نسخه باید با عناوین مندرج در پروانه مطب مطابقت داشته باشد .
- پزشکان باید مستقلاً برای خود سر نسخه داشته باشند، مگر هنگام فعالیت ایشان در درمانگاهها و بیمارستانها که می توانند از سر نسخه موسسات مذکور که بدون نام پزشک است استفاده کرده و ذیل نسخه را امضا و مهر نمایند.
- پزشکان عمومی ضمن قید عنوان پزشک عمومی می توانند رشته های طبابت مورد علاقه خود را بدون ذکر عنوان تخصصی (حداکثر سه رشته) در تابلو و سر نسخه و کارت ویزیت قید نمایند.
- هیچ پزشکی نمی تواند از تابلو و سر نسخه افراد فوت شده یا منتقل شده به محل دیگر استفاده نماید.
- پزشکانی می توانند از عنوان فوق تخصص در تابلو و سر نسخه استفاده کنند که در آزمون نهایی مورد فوق تخصصی قبول شده باشند و پزشکانی که دوره تکمیلی (فلوشیپ) را گذرانده اند نمی توانند از عنوان فوق تخصصی در تابلو و سر نسخه استفاده نمایند.
- کسانی که در یک رشته تخصصی متخصص شناخته شده اند و مایلند در یکی از شاخه های آن رشته کار کنند می توانند شاخه انتخابی را در تابلو و سر نسخه خود قید کنند (بدون ذکر متخصص در رشته فرعی).
- کسانی که تحصیلات خارجی ایشان به موجب ارزشیابی صادره از وزارت بهداشت و درمان ویا وزارت فرهنگ و آموزش عالی و یا وزارت آموزش و پرورش تخصصی شناخته شده است. متخصص کشوری میباشند که تحصیلات مذکور را در آنجا انجام داده اند ، می توانند این موضوع را در تابلو و سر نسخه خود قید کنند.
- کسانی که پس از پایان تحصیلات تخصصی در خارج از کشور برای اخذ درجه تخصصی ناگزیر به شرکت در امتحان در ایران شده اند متخصص رشته مربوطه در ایران شناخته می شوند.
- پزشکانی که با معاذیر موجه نمی توانند در مطب خود حضور یابند می توانند حداکثر به مدت شش ماه فرد واجد شرایط و هم رشته خود را با اطلاع سازمان نظام پزشکی و

معاونت درمان و داروی دانشگاه یا شبکه بهداشت شهر محل طبابت خود به جای خود انتخاب و معرفی نمایند و مسئولیت کامل امور درمانی به عهده فرد جانشین بوده که با مهر و امضای خود مبادرت به انجام وظیفه می نماید.

تبلیغات

ترک اعتیاد، درمان جوش صورت، درمان لاغری و چاقی، برداشتن چربی بدن، درمان خالهای پوست، پیلینگ و پاکسازی پوست، الکترولیز و از بین بردن موهای زائد بدن، درمان چین و چروک، کاشت و پیوند مو به هر طریق، درمان ریزش مو، درمان لک و پسی و درمان لک صورت، تجویز داروهای ساختنی و مراکز طب سوزنی و انرژی درمانی تماماً غیر قانونی و ممنوع می باشند.

- درج آگهی گمراه کننده ممنوع بوده و مرجع تشخیص آن سازمان نظام پزشکی محل می باشد.
- پزشکان در درج آگهی ها فقط می توانند نام، نام خانوادگی، تخصص، نشانی، شماره تلفن مطب و ایمیل خود را صرفاً جهت اطلاع رسانی ذکر نمایند و قبل از نشر آگهی موظف به اخذ تاییدیه از سازمان نظام پزشکی محل می باشند.
- اطلاع رسانی مفید جهت ایجاد سهولت دسترسی مردم به خدمات تشخیصی درمانی مورد نیاز زیر نظر سازمان نظام پزشکی هر منطقه قابل انجام است.
- درج و اعلام روشهای درمانی و داروها در نشریه ها و کتب معتبر علمی و پزشکی که صرفاً جهت آگاهی و اطلاع پزشکان و سایر پرسنل پزشکی و عموم مردم و افزایش سطح دانش عمومی باشد منع قانونی ندارد.
- موسسات پزشکی نیز می توانند با رعایت مقررات بدون ذکر نام پزشک یا پزشکان در نشریات پزشکی با اخذ مجوز قبلی از سازمان نظام پزشکی آگهی نمایند.
- پزشکان در تابلو، سر نسخه، کارت ویزیت و آگهی در روزنامه و مجلات نمی توانند خود را معالج بیماری خاص غیر مرتبط با تخصص مربوط معرفی کنند.

➤ هر نوع فعالیت غیر درمانی نظیر: آموزشی و پژوهشی - عرضه و فروش دارو و اقلام آرایشی و بهداشتی و تجهیزات پزشکی در مطب بدون اخذ مجوزهای رسمی **ممنوع** می باشد.

ثبت مشخصات بیمار

- پزشکان موظفند مشخصات فردی بیماران خود را با ذکر تشخیص بیماری آنها را در مطب خود ثبت نمایند.
- در صورت مراجعه بعدی بیماران ، می بایست مراحل سیر بیماری و نتایج اقدامات درمانی انجام شده در پرونده بیمار قید گردد.
- گزارش دهی بیماریهای اعلام شده از طرف وزارت بهداشت اجباری می باشد.
- انجام اقدامات تشخیصی یا درمانی که طبق ضوابط باید در موسسه پزشکی مربوطه انجام گیرد و نیز انجام اعمال غیر مجاز در مطب **ممنوع** می باشد.
- لزوم دریافت رضایت نامه از بیمار جهت انجام اعمال جراحی کوچک و سرپایی در مطب

ساعات فعالیت

- ساعات فعالیت مطب بنا به زمان فعالیت هر پزشک به نحو مقتضی مشخص و اعلام گردد.
- مطب پزشکان تا زمان مراجعه بیمار میتواند فعالیت داشته باشد.
- طبق آخرین بخشنامه مطب هایی که در نزدیکی آنها مراکز درمانی و یا درمانگاه شبانه روزی وجود دارد نمی توانند بیشتر از ساعت ۲۴ فعالیت داشته باشند و مطب هایی که در مناطق فاقد مراکز ذکر شده می باشند با صلاحدید مدیریت شبکه بهداشت و درمان شهرستان خود ساعت فعالیتشان را مشخص نمایند.

دریافت گواهی فعالیت

- جهت صدور گواهی فعالیت مطب پزشکان به طریق زیر عمل می شود:
- لزوم تقاضا به عنوان معاونت درمان مربوطه در سر نسخه مطب خود پزشک ضمن اعلام "ارائه به کدام دانشگاه و یا سازمان" در متن درخواست
- داشتن گزارشات بازدید از مطب
- ارائه قرارداد یکی از بیمه های خدمات درمانی، تامین اجتماعی و یا نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
- ارائه تسویه حساب مالیات های مطب
- به همراه داشتن تصویر پروانه های مطب در مدت زمان درخواست گواهی فعالیت
- جهت مطب هایی که در محدوده شبکه های بهداشت و درمان شهرستان های اطراف تهران می باشند نیز ارائه تأییدیه مدیریت شبکه بهداشت و درمان مربوطه ملزم می باشد.
- لزوم ارائه عکس ۴*۳ جهت گواهی های فعالیت مبنی بر ترجمه آن

دریافت دفترچه گواهی فوت

- پزشکانی می توانند از گواهی فوت استفاده نمایند که پروانه مطب معتبر و مطب فعال و عملکرد مورد تایید معاونت درمان مربوطه را داشته باشند.
- همچنین مراکزی می توانند از برگه گواهی فوت استفاده نمایند که پزشک واجد شرایط در آن مرکز شاغل باشد.
- گواهی فوت برای مواردی صادر می شود که شامل موارد ذیل نباشد:
- صدور گواهی فوت و جواز دفن موارد فوق الذکر به سازمان پزشکی قانونی محول می گردد. (هر موردی از فوت که علت مرگ قابل تشخیصی برای آن وجود ندارد. فوت

بیمار بستری شده در بیمارستان که تا 24 ساعت پس از بستری فوت نموده و برای علت مرگ وی تشخیص دقیقی وجود ندارد. هر مورد فوت که احتمال وقوع جرم عمد یا غیر عمدی در پیدایش یا تسریع آن محتمل است و ممکن است شاکی یا خواهانی برای عامل انسانی آن وجود داشته باشد.) صدور گواهی فوت و جواز دفن فوق الذکر به سازمان پزشکی قانونی محول می گردد.

➤ در مواردی که روند و علل مرگ کاملاً روشن است گواهی فوت که در بیمارستان یا توسط پزشکان بخش خصوصی صادر می گردد به منزله جواز دفن است.

➤ تعیین یا تأیید علت فوت و صدور جواز دفن در موارد زیر الزاماً در پزشکی قانونی صورت

خواهد گرفت:

مرگ ناشی از : قتل، خودکشی، هرگونه منازعه) درگیری فیزیکی یا لفظی (، هر نوع سلاح سرد یا گرم، حوادث رانندگی و تصادف) به هر شکل یا هر فاصله زمانی از حادثه (، مسمومیت) شیمیایی، دارویی، گاز گرفتگی و (...، سوء مصرف مواد مخدر، حوادث (، زلزله، سیل، سقوط، برق گرفتگی، سرمازدگی، گرم‌زدگی، صاعقه زدگی و (...، کار) حوادث شغلی، مواد آلاینده محیط کار و...) مرگ در زندان، بازداشتگاه، پرورشگاه، اردوگاه، پادگان، آسایشگاه، مهمان سرا و...، مرگ در معابر و مجامع عمومی و پارک ها، اقدامات تشخیصی و درمانی، مرگ حین یا متعاقب زایمان یا سقط جنین، مرگ حین یا متعاقب ورزش، مرگهای ناگهانی غیر منتظره و غیر قابل توجیه، هر مرگی که احتمال شکایت از کسی مطرح باشد، هر مرگ هر موردی از فوت که علت مرگ قابل تشخیصی برای آن وجود ندارد. فوت بیمار بستری شده در بیمارستان که تا 24 ساعت پس از بستری فوت نموده و برای علت مرگ وی تشخیص دقیقی وجود ندارد. هر مورد فوت که احتمال وقوع جرم عمد یا غیر عمدی در پیدایش یا تسریع آن محتمل است و ممکن است شاکی یا خواهانی برای عامل انسانی آن وجود داشته باشد. مشکوک، مرگ افراد ناشناس و اتباع بیگانه، مرگ ناشی از خشونت خانوادگی و مرگی که احتمال جغه یا جنایت در آن برود.

پزشکی فیزیکی و توانبخشی

- متخصصین پزشکی فیزیکی و توانبخشی مانند سایر متخصصین می توانند بیماران رشته تخصصی خود را معاینه و با دستورات دارویی، توانبخشی و یا تجویز وسایل کمکی درمان نمایند.
- ضمناً متخصصین مجاز به انجام الکترو میوگرافی در محل کار خود بوده و می توانند مسئولیت فنی موسسات توانبخشی را نیز بعهده گیرند

متخصصین رادیوتراپی و آنکولوژی

- متخصصان این رشته در محدوده درمان solid tumor مجاز به انجام شیمی درمانی می باشند .
 - انجام شیمی درمانی سرپائی با رعایت اصول علمی و تحت نظارت پزشک و بودن وسایل کافی و مناسب در مواردی که زمان انفوزیون دارو محدود باشد (حداکثر ۲-۳ ساعت) صحیح است و منع قانونی ندارد.
 - داشتن امکانات و وسایل احیاء در مطب الزامی است.
 - حداکثر سه تخت برای هر مطب قابل پیش بینی است.
 - حضور پزشک و نظارت مستقیم آن در زمان شیمی درمانی ضروری است.
 - حضور یک نفر پرستار آموزش دیده مجرب در مطب (جهت انجام شیمی درمانی) الزامی است.
- در ضمن شرایط شیمی درمانی در مطب برای رشته فوق تخصصی هماتولوژی ، آنکولوژی تابع بندهای فوق الذکر می باشد.

متخصص ارتوپدی

- متخصص ارتوپدی می تواند هرگونه آرتروسکوپی را انجام دهد.
- انجام آرتروسکوپی در مراکزی که وسایل کافی داشته باشند و از نظر عفونت مراعات بشود ، می تواند به صورت سرپایی (Day clinic) انجام شود.

➤ انجام و تفسیر دانسیتومتری:

- (۱) دستگاههای دانسیتومتری به عنوان یک وسیله تشخیصی پاراکلینیکی در مطب های شخصی متخصصین واجد شرایط قابل استفاده و راه اندازی می باشد.
- (۲) کلیه متخصصین رشته های داخلی، ارتوپدی و زنان مجاز به انجام دانسیتومتری می باشند، منوط به آنکه گواهی آموزش لازم را از گروه آموزشی مربوط دانشگاه و یا انجمن علمی تخصصی رشته های فوق داشته باشند.
- (۳) رشته های پزشکی هسته ای و رادیولوژی جهت انجام دانسیتومتری نیاز به ارائه گواهی آموزش یا تایید انجمن علمی تخصصی مربوطه را ندارند.
- (۴) نصب دستگاه های مذکور به دلیل داشتن کمترین دوز اشعه نیازی به رعایت ضوابط بهداشت پرتوها را ندارند.
- (۵) بهره برداری از دستگاه های مذکور و نظارت بر انجام و تهیه گزارشات مربوط به آن توسط متخصصین واجد شرایط فوق الذکر مجاز می باشد.

➤ انجام اسپرومتری:

- (۱) متخصصین رشته های داخلی ریه ، جراحی توراکس، ایمونولوژی و آلرژی اطفال ، طب کار می توانند بدون ارائه گواهی آموزش مبادرت به انجام و تفسیر اسپرومتری نمایند.
- (۲) متخصصین رشته های داخلی و کودکان در صورت ارائه گواهی دوره آموزش از بخش های آموزشی دانشگاهی و یا انجمن و جامعه متخصصین ریه می توانند به انجام و تفسیر اسپرومتری بپردازند.

۳) متخصصین داخلی فارغ التحصیل ۱۳۷۹ و قبل از آن در صورت نداشتن گواهی از دانشگاه مربوطه برای انجام و تفسیر اسپرومتری ملزم به ارائه دوره بازآموزی مدون یا گواهی جامعه متخصصین داخلی می باشند.

۴) در خصوص شرایط و مدارک لازم پزشکان که مجاز به انجام اسپرومتری هستند و پیر و اعلام نظر انجمن متخصصین ریه ایران مبنی بر اعلام آمادگی و همکاری جهت آموزش اسپرومتری، ارائه گواهی دوره آموزشی اسپرومتری که توسط بیمارستانهای آموزشی دانشگاهی با تایید دپارتمان داخلی ویا انجمن متخصصین ریه ایران صادر گردند معتبر خواهند بود.

۵) انجام و تفسیر اسپرومتری جزء برنامه آموزشی دستیاران داخلی قرار داشته و مهارت نامبردگان در این زمینه مورد آزمون قرار می گیرد، بدین ترتیب لزومی به ارائه گواهی جداگانه برای انجام و تفسیر اسپرومتری از سوی متخصصین داخلی وجود ندارد.

➤ در خصوص تفسیر و انجام EEG به شرح ذیل اقدام می گردد:

- ۱) کلیه متخصصین مغز و اعصاب کودکان بدون ارائه گواهی مجاز به انجام هستند.
- ۲) کلیه متخصصین داخلی مغز و اعصاب بدون ارائه گواهی مجاز به انجام و تفسیر کودکان زیر 14 سال EEG هستند.
- ۳) کلیه روانپزشکان و جراحان مغز و اعصاب که دوره یک ساله را در یک مرکز معتبر دانشگاهی گذرانده اند می باشند منوط به اینکه مدرک مذکور به تایید شورای گروه آن مرکز آموزشی رسیده باشد.
- ۴) سایر رشته های تخصصی مجاز به انجام EEG نمی باشند.
- ۵) انجام EEG (اپراتوری) یا توسط خود پزشک یا توسط فردی که تحت نظر پزشک متخصص مربوطه آموزش دیده باشد، مجاز می باشد. این افراد زیر نظر پزشک واجد شرایط مجاز به انجام EEG خواهند بود.

متخصص داخلی و گوارش

- پزشکان متخصصان داخلی در صورتی می توانند به انجام فعالیت آندوسکوپی (فوقانی: گاستروسکوپی و سیگموئیدوسکوپی) بپردازند که واجد شرایط ذیل باشند:
- (۱) ارائه گواهی مبنی برگذراندن دوره آموزش علمی و عملی آندوسکوپی در طی دوره دستیاری داخلی از بخش گوارش دانشگاه محل تحصیل
 - (۲) گواهی شرکت در حداقل سه دوره کارگاه آموزش آندوسکوپی
 - (۳) عضویت در انجمن متخصصین گوارش و کبد ایران و شرکت مستمر در دوره های بازآموزی که توسط انجمن برگزار خواهد شد. گواهی صادره انجمن به همراه تصویر پروانه مطب به اداره کل صدور پروانه های معاونت سلامت وزارت بهداشت ارسال گردد.
 - (۴) پس از دو سال تنها آن دسته از متخصصین داخلی قادر به تداوم این کار خواهند بود که دوره های مخصوص نوآموزی و بازآموزی معاونت آموزشی را طی نمایند و تنها آندوسکوپی فوقانی و سیگموئیدوسکوپی توسط همکاران متخصصین داخلی مجاز می باشد.

متخصص زنان و زایمان

- پزشکان متخصص زنان و زایمان (غیر پرتوشناس) که دوره خاص سونوگرافی مورد تأیید معاونت آموزشی وزارت متبوع را گذرانده اند. نمی توانند از دستگاه سونوگرافی برای درمان بیماران خود استفاده نمایند.
- آن دسته از متخصصان زنان و زایمان که از قبل مجوز انجام سونوگرافی مورد تأیید معاونت امور آموزشی را دارند می توانند فقط جهت بیماران خود بدون تابلو و سرنسخه و خودداری از ارائه گزارش به کار خود ادامه دهند.

- فقط میتوانند بیماران خود را پذیرش و در زمینه رشته تخصصی خود سونوگرافی نمایند و از سونوگرافی بیماران ارجاعی از سوی سایر پزشکان خودداری کنند.
- از گزارش سونوگرافی انجام شده خودداری نمایند. ضمناً اخذ مجوز رسمی از وزارت بهداشت درمان (اداره کل صدور پروانه ها) در این رابطه ضروری نیست.
- ماما یا پزشکی که در حین ولادت حضور و در زایمان دخالت داشته مکلف به صدور گواهی ولادت و ارسال یک نسخه آن به ثبت احوال محل در مهلت اعلام شده می باشد.
- **سقط درمانی با تشخیص قطعی سه پزشک متخصص و تأیید پزشکی قانونی مبنی بر بیماری جنین که به علت عقب افتادگی یا ناقص الخلقه بودن موجب حرج مادر است و یا بیماری مادر که با تهدید جانی مادر توأم باشد قبل از ولوج روح (۴ماه) با رضایت زن مجاز می باشد و مجازات و مسئولیتی متوجه پزشک مباشر نخواهد بود.**

متخصص چشم

- فروش لنزهای رنگی و طبی بدون تجویز چشم پزشک و خارج از مراکز ارائه خدمات اپتومتری پروانه دار، دایر کردن مراکز دندانپزشکی و ارائه خدماتی که در حیطه وظائف دندانپزشک می باشد ، توسط تکنسین های دندانپزشکی و کمک دندانسازان تجربی و افرادی که پروانه اشتغال پزشکی ندارند، **ممنوع** بوده و به طور قانونی پیگیری می شود.
- تجویز عدسی (کنتاکت لنز) طبق آئین نامه تجویز عینک طبی فقط در صلاحیت چشم پزشکان است لذا ضمن جلوگیری از انجام این امر توسط مراکز معرفی شده، با پرونده تنظیمی به کمیسیون تعزیرات معرفی گردند.
- همچنین به استثناء کارشناسان بینائی سنجی در دفاتر کار در امر تجویز عینک نیز فعالیت می نمایند لزومی به وجود عینک در موسسات ساخت و فروش عینک طبی نمی باشد ضمناً تاکید می شود عینک سازان طبی دارای پروانه های قانونی، مجاز به تعیین نمره عینک نمی باشند.

- فقط دارندگان مجوز ساخت و فروش عینک طبی از وزارت بهداشت و فارغ التحصیلان بینایی سنجی از دانشگاههای سراسر کشور مجاز به اخذ پروانه تاسیس ساخت و فروش عینک طبی می باشند.

هومئوپاتی

- مدرک تحصیلی کلیه پزشکان عمومی که دوره هومئوپاتی را حداقل به مدت 2 سال در یکی از مراکز آموزشی معتبر مورد تأیید معاونت آموزشی وزارت متبوع گذرانده باشند، به عنوان پزشک عمومی-هومئوپات مورد ارزشیابی قرار می گیرد.
- پزشکان عمومی که دوره مذکور راسپری نموده باشند و مدرک آنها به تأیید مراجع ذیصلاح رسیده باشد، تنها بشرطی می توانند پروانه مطب دریافت کنند که امتیازات لازمه جهت کسب پروانه مطب هر شهر را احراز کرده باشند.
- عنوان پروانه مطب، سرنسخه و تابلو عبارت خواهد بود:

دکتر

پزشک عمومی

هومئوپات

- کلیه مقررات شغلی انتظامی پزشکان در مورد این پزشکان نیز قابل اجرا خواهد بود.
- این افراد طبق مقررات حق نسخه پیچی و تحویل دارو در مطب را ندارند.

انرژی درمانی

- انرژی درمانی روندی **غیرقانونی** است که موجب اختلال در درمان بیماران و تاخیر و یا توقف درمان علمی آنها خواهد بود.

تغذیه و رژیم درمانی

- فقط متخصصان داخلی، گوارش و قلب می توانند در زمینه رژیم درمانی و تغذیه در مطب خود فعالیت نمایند. پزشکان عمومی مجاز به ذکر عنوان تغذیه و رژیم درمانی بر روی تابلو، سرنسخه و کارت ویزیت نیستند.
- افرادی که می توانند مبادرت به مشاوره تغذیه و رژیم درمانی نمایند:

- کارشناس (لیسانس) تغذیه
- کارشناس ارشد (فوق لیسانس) تغذیه
- دکتر (PHD) تغذیه

افراد فوق الذکر پس از اخذ مجوز فعالیت می توانند به امر تغذیه و رژیم درمانی بپردازند.

طب سوزنی

- طب سوزنی یک روش درمانی می باشد.
- پزشکی که دوره مورد قبول معاون آموزشی و امور دانشگاهی را که حداقل شش ماه می باشد، طی نموده باشند می توانند از این روش به عنوان یک روش درمانی بدون داشتن تابلو و سرنسخه و تبلیغات در مطب استفاده نمایند.
- فقط کسانی که دارای دکترای طب سوزنی هستند می توانند از عنوان طب سوزنی در تابلو و سرنسخه و کارت ویزیت استفاده کنند.
- دوره آموزش کسانی که پزشک نبوده و ارزشیابی کارشناسی یا کارشناسی ارشد دریافت می کنند، باید تحت نظارت پزشکان دارای مجوز معاونت سلامت فعالیت نمایند.

حجامت

- انجام حجامت در مطب پزشکان جایگاه قانونی ندارد و فقط می تواند در قالب طرح تحقیقاتی صورت پذیرد.
- انجام تحقیقات در مراکز پژوهشی پزشکی تحت نظر دانشگاههای علوم پزشکی و ارجحیت در بیمارستانهای دانشگاهی قابل انجام است. پژوهش باید بدون حق انتفاع و با رعایت کلیه اصول اخلاق پزشکی در خصوص پژوهشهای INVASIVE انجام شود.
- در محل انجام طرح تحقیقاتی رعایت این نکات ضروری می باشد:
 - رعایت نکات بهداشتی
 - نداشتن تابلو، سرنسخه و تبلیغات
 - در محل اجرای طرح تحقیقاتی

تجویز دارو در مطب

- فروش و تحویل هرگونه دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی در مطب **ممنوع** می باشد.
- مصرف داروهای اورژانس در موارد فوریتهای پزشکی و استفاده از ملزومات و تجهیزات پزشکی در درمانهای سرپائی و سایر اقدامات مجاز در مطب، بعنوان مواد مصرفی خدمات پزشکی تلقی شده و مشمول ضابطه فوق نمی باشد. (لیست داروهای ترالی اورژانس در آخر دفترچه موجود می باشد).
- با توجه به اطلاعیه شماره 17 دفتر تحقیق و توسعه معاونت غذا و دارو، تولید و توزیع و مصرف داخلی آمپولهای دیکلوفناک سدیم (ولتارن) و پیروکسیکام به علت عارضه برگشت ناپذیر فلج پا، نکرورز در محل تزریق، می بایست قطع شود.
- توزیع فرآورده های تزریقی دیکلوفناک و ترامادول در داروخانه های غیر بیمارستانی **ممنوع** است.

- پزشکان بایستی از تجویز فرآورده های تزریقی دیکلوفناک و ترامادول در نسخ بیماران سرپایی خودداری نمایند.
- تزریق فرآورده های تزریقی دیکلوفناک و ترامادول در مراکز غیربیمارستانی و بیماران سرپایی مجاز نمی باشد.
- در حال حاضر توزیع و مصرف داروهای مذکور محدود به مراکز درمانی مجهز به سیستم اورژانس می باشد.
- هنگام تجویز آمپول دیکلوفناک سدیم (ولتارن) به این نکات توجه شود:
 - فقط به بیماران بستری در بیمارستان اختصاص یابد.
 - در کودکان زیر 15 سال **ممنوع** است.
 - باید به صورت عمیق در ربع فوقانی خارجی عضله گلوئتال تزریق گردد تا از ایجاد آسیب احتمالی به عصب یا بافت جلوگیری گردد.
 - از تزریق آن در موارد غیر ضروری نظیر تب-سرماخوردگی-دردهای خفیف جدا خودداری گردد.
 - در موارد دردهای شدید که تزریق عضلانی دو آمپول در فاصله چند ساعت لازم است در هر یک از عضلات گلوئتال راست و چپ فقط یک آمپول تزریق گردد.
 - نباید بیش از دو روز مصرف گردد و در صورت نیاز بیش از دو روز می توان از قرص یا شیاف دیکلوفناک سدیم یا سایر داروهای ضد درد استفاده نمود.
 - فلیج برگشت ناپذیر پا، افتادگی میچ پا و نکروز در محل تزریق از جمله عوارض آن می باشند.
- با تجویز داروهای خارج از فهرست توسط پزشک (در مطب) و فروش آنها توسط داروخانه ها بدون نسخه پزشک مانند الکل-متادون و بنزودیازپین ها در چارچوب مقررات برخورد خواهد شد.
- براساس ضوابط تحویل داروی مخدر به مطب ها امکان پذیر نمی باشد.
- پزشکان حق تجویز داروهای غیر مجاز و خارج از فهرست رسمی کشور را ندارند و در صورت تخلف موضوع بررسی و در صورت تکرار، پروانه آنها لغو می گردد.

- پزشکان و سایر حرف پزشکی به هیچ وجه حق فروش دارو خارج از داروخانه راندارند و این امر جرم محسوب می گردد و قابل پیگرد قضائی است.
- نسخه های گران قیمت و خارج از حد متعارف (خصوصاً فرآورده های آرایشی و بهداشتی و پوستی) باید در کمیته نسخ ارزیابی گردد و در صورت نبود توجیه علمی و یا عدم ضرورت و یا وجود اقلام غیر مجاز برخورد قانونی صورت می پذیرد.

فعالیت مجاز پزشکان

- مبادرت به گرفتن نوار الکترو کاردیو گرافی توسط پزشکان در راستای تشخیص **بلامانع** است.
- همچنین مبادرت به انجام اکوکاردیوگرافی با رعایت کلیه ضوابط و مقررات و رعایت اصول انطباق امور پزشکی باموزاین شرعی مقدس در مطب **بلامانع** می باشد.
- کلیه پزشکان عمومی می توانند در مطب از دستگاه نوار قلب و ست جراحی صغیر استفاده نمایند.
- کلیه اعمال تشخیصی و درمانی که برای انجام آن نیاز به بیهوشی عمومی یا موضعی نباشد و ایجاد خطر ننماید در مطب قابل انجام است.
- هر نوع عمل جراحی یا طبی مشروع که با رضایت شخص یا اولیاء یا سرپرستان یا نمایندگان قانونی آنها و رعایت موازین فنی و علمی و نظامات دولتی انجام شود. جرم محسوب نمی شود و در موارد فوری رضایت ضروری نخواهد بود.
- صدور گواهی استراحت و دارو بدون معاینه بیمار جرم محسوب شده و از نظر مقررات انتظامی پزشکی نیز تخلف می باشد.
- انجام اعمالی مانند جراحی پلاستیک بینی در مطب برخلاف قوانین مصوب است و اینگونه اعمال صرفاً باید در بیمارستان ها انجام شود.

تجهیزات قابل استفاده در مطب

- در مطب هائی که جراحی های سرپائی و یا معاینات زنانگی بعمل می آید ، وجود اتوکلاو جهت استریلیزاسیون وسایل و ابزار جراحی و معاینه الزامی است.
- بکارگیری فن آوری و استفاده از تجهیزاتی که کاربرد آنها نیاز به اخذ پروانه فعالیت خاص دارند در مطب **ممنوع** است.

نظیر : وسایل پرتویزشکی

پزشکی هسته ای

رادیوتراپی

توانبخشی

اپی لیزر (لیزر پوست)

لیزیک (لیزر چشم)

- روشها و وسایل تشخیصی درمانی نظیر دستگاههای EEG,EMG,NCV,EKG، دانسیتومتری ، سونی کولیت، گرایو ، کوتر ، الکترولیز، هیدرودرمی، الکتروآکوپانکچر ، چراغ مادون قرمز، UV، با رعایت مقررات وضوابطی که از طرف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی در هر مورد تدوین کرده است ، در مطب قابل استفاده و بهره برداری است.
- در خصوص دستگاههای قابل استفاده در مطب که نیاز به تبحر خاص و یا گذراندن دوره آموزش مشخصی می باشند ، دستورالعملهای مربوطه از طرف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به دانشگاههای علوم پزشکی و سازمان نظام پزشکی اعلام می گردد (نظیر نحوه و شرایط آندوسکوپی در مطب، شرایط راه اندازی دستگاه دانسیتومتری و اپی لیزر و غیره)
- انجام الکترولیز توسط پزشک عمومی با متخصص پوست منع قانونی ندارد.
- ذکر گواهینامه طی دوره های آموزشی خارج از کشور توسط شرکت یا کارخانه سازنده لیزر **ممنوع** میباشد.

➤ تنها قید دوره های آکادمیک دانشگاهی معتبر که توسط معاونت محترم آموزش و امور دانشگاه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تایید شده، در سرنسخه، مهر یا تابلو **بلامانع** می باشد.

رعایت حقوق بیماران

با توجه به لزوم رعایت کامل حقوق بیماران، موارد زیر یادآوری و بر رعایت کامل آن تاکید می گردد:

- در هر ساعت نباید بیش از ۶ نفر بیمار ویزیت گردد.
- ویزیت همزمان ۲ یا چند نفر بیمار به هیچ وجه جایز نمی باشد.
- به هیچ وجه نباید از حضور همسر بیمار ممانعت شود.

ساختمان یا مجتمع پزشکان

- ساختمان پزشکان : به چند مطب پزشکی یا دندانپزشکی اطلاق می گردد که در یک ساختمان هر کدام با داشتن مطب و تابلو و سرنسخه مستقل و پروانه تاسیس مطب به درمان بیماران خود پردازند.
- فعالیت پزشکان در یک ساختمان با مطب های مجزا و در شیفت های مختلف با داشتن تابلو و سرنسخه مستقل **بلامانع** می باشد.
- در این ساختمان متخصص رادیولوژی، کلینیکال پاتولوژی و طب فیزیکی و توانبخشی دفاتر کار مامائی، بینائی سنجی و مشاور تغذیه و رژیم درمانی هم در صورت داشتن پروانه و مجوز مربوطه می توانند فعالیت داشته باشند.
- تابلو این ساختمان (ساختمان پزشکان) می تواند در بالای تابلوهای پزشکان دارای نام یا شماره خاص باشد یک تابلو و ابعاد آن حداکثر ۷۰*۵۰ سانتی متر باشد.

- وجود اتاق عمل سرپائی و تخت اضافه برای سرم تراپی یا شیمی درمانی در ساختمان پزشکان **ممنوع** می باشد و در هر صورت ساختمان یا مجتمع پزشکی نباید شرایط درمانگاهی داشته باشد.
- ساختمان پزشکان موسسه پزشکی محسوب نمی گردد.
- بکاربردن عناوینی مانند درمانگاه ، کلینیک ، پلی کلینیک ، موسسه پزشکی برای ساختمان و مجتمع پزشکان **ممنوع** می باشد.
- تابلوی کلیه ی پزشکان شاغل در اینگونه مجموعه ها باید برابر ضوابط سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران در محل مناسب و در معرض دید نصب گردد.
- فعالیت متمرکز و جمعی پزشکان در محل مطب خود در یک ساختمان تحت عنوان ساختمان پزشکان در صورتیکه تابلو هریک از پزشکان به صورت جداگانه ذیل تابلو ساختمان نصب گردیده شده باشد و هرکدام از ایشان دارای سرنسخه مستقل باشند **بلامانع** است.

شرایط تاسیس واحد تزریقات و پانسمان در مطب

- واحد فوق محلی است که امور تزریقات و پانسمان بیماران سرپائی ، با نظارت مستقیم پزشک و بر اساس آئین نامه مربوطه در آن انجام می پذیرد.
- مطب پزشک و واحد تزریقات و پانسمان می بایست در یک طبقه ساختمان و در مجاورت یکدیگر باشند.
- مجوز واحد تزریقات و پانسمان از سوی معاونت درمان دانشگاه های علوم پزشکی اعطا می گردد.
- مجوز تاسیس به صورت مشترک و به نام پزشک و فرد واجد شرایط صادر خواهد شد و فعالیت واحد تزریقات و پانسمان ، منوط به فعال بودن مطب و حضور دارندگان مجوز مشترک می باشد.

- در صورت عدم حضور پزشک فقط در صورت اورژانس بودن بیمار، تزریق دارو توسط واحد تزریقات مجاز می باشد.
- در صورتیکه هریک از دارندگان مجوز مشترک برای مدت حداکثر سه ماه در محل مطب حاضر نشوند، همتراز جانشین، مسئولیت وی را برعهده خواهدداشت و برای بعداز دوماه بایستی مجوز قبلی باطل و مجوز جدید با مسئولیت فرد واجد شرایط جدید صادر گردد.
- دفتری جهت ثبت مشخصات کامل بیمار، نوع دارو، دز دارو، نوع تزریق و پزشک تجویز کننده وجود داشته باشد.
- متقاضیان واجد شرایط تاسیس واحد تزریقات و پانسمان شامل این افراد می باشند:
 - کلیه پزشکان دارای پروانه مطب معتبر
 - دارندگان کاردانی پرستاری و بالاتر رشته پرستاری که طرح و تعهدات قانونی خود را انجام داده باشند.
 - دارندگان دیپلم بهیاری و مددیاری پزشکی با حداقل سه سال سابقه کار در مراکز درمانی و اورژانس که به تایید معاونت رسیده باشد.
 - کلیه افرادی که دارای مدرک پزشکیاری بوده و حداقل سه سال سابقه کار مورد تایید معاونت داشته باشند.
 - دارندگان مدرک کاردان (تکنسین) بیهوشی با حداقل سه سال سابقه
 - تکنسین فوریت های پزشکی با حداقل 5 سال سابقه کار در مراکز درمانی و اورژانس به تایید معاونت درمان دانشگاه مربوطه، فارغ التحصیلان کاردانی و کارشناسی مامایی و اتاق عمل که طرح و تعهدات قانونی خود را انجام داده باشند.
 - کاردانهای بهداشت عمومی (با گرایش مبارزه با بیماریها) و مقاطع بالاتر که دوره آموزشی تزریقات و پانسمان را در مراکز مورد تایید معاونت گذرانده و سه سال سابقه کار در مراکز درمانی و اورژانس دارند.
 - شاغلین تجربی که دارای 5 سال سابقه کار در واحدهای تزریقات و پانسمان مراکز درمانی یا مطب پزشکان بوده و سابقه آنها به تایید معاونت درمان دانشگاه رسیده باشد و سن آنها حداقل 30 سال باشد و درمراکز که توسط

- معاونت درمان دانشگاه اعلام می گردد دوره آموزشی طی نموده و در صورت موفقیت در امتحان مربوطه درخواست مجوز نمایند.
- انجام خدمات تزریقات و پانسمان در مطب پس از اخذ مجوز قانونی مربوطه **بلامانع** است.
 - در صورت دریافت مجوز نصب تابلوی تزریقات ضروری است.
 - کلیه متقاضیان می بایست تحت نظر مستقیم پزشک واجد شرایط مطب باشند و بدون حضور پزشک مجوز صادر نمی گردد.
 - انجام تزریقات محدود فقط برای بیماران خود پزشک توسط خود پزشک نیازی به مجوز تزریقات ندارد.
 - در مطب هایی که تزریقات و پانسمان، جراحی های سرپایی یا معاینات زنانگی به عمل می آید، واکسیناسیون کلیه افرادی که به نحوی با بیمار یا وسایل و تجهیزات پزشکی ارتباط دارند بر علیه بیماری هپاتیت B الزامی است و حفظ سوابق واکسیناسیون جهت ارائه به بازرسین ضروری می باشد.
 - فضای فیزیکی و کیفیت ساختمانی و تجهیزات اتاق مخصوص تزریقات و پانسمان باید مطابق آیین نامه ضوابط مطب باشد.
 - یک اتاق مخصوص تزریقات و پانسمان به مساحت حداقل 12 مترمربع با کف سالم، قابل شستشو، بدون ترک خوردگی غیرقابل نفوذ به آب، به رنگ روشن، از جنس مقاوم و بدون خلل و فرج باشد. سقف سالم بدون درز و شکاف و ترک خوردگی با رنگ روشن و قابل شستشو باشد.
 - فضای مناسب، پنجره و توری سالم با نور کافی و تهویه مناسب باید وجود داشته باشد.
 - نصب دستشویی همراه با صابون مایع و دستمال کاغذی در واحد تزریقات و پانسمان ضروری می باشد.
 - وجود حداقل دو تخت معاینه که به نحو مطلوب مجزا شده باشد (جهت حفظ حریم بیمار) استفاده از ملحفه یکبارمصرف یا رول کاغذی برای روی تختهای تزریق استفاده از روپوش تمیز همراه با نصب کارت شناسایی برسینه، ماسک،

دستکش یکبار مصرف و عینک محافظتی ترجیحاً از دستکش لاتکس هنگام تزریقات استفاده شود.

➤ مطب دارای تزریقات و پانسمان بایستی:

➤ داروهای تراسی اورژانس

➤ ست احیاء ست‌های پانسمان متعدد

➤ ست سرم ، آنتی‌بیوتیک

➤ سرنگ و سر سوزن با شماره های مختلف

➤ باند گاز استریل و تیغ بیستوری دستکش یکبارمصرف

➤ الکل ، بتادین ، پنبه، پک بخیه و پانسمان استریل

➤ اتوکلاو ، گالی پات ، رسیور ، چراغ پایه دارو

➤ چراغ قوه

➤ کپسول اکسیژن با مانومتر و کپسول اطفای حریق

➤ دستگاه ساکشن و ماسک اکسیژن دهانی و بینی

➤ دستگاه ساکشن بعد از هر بار استفاده باید کاملاً شست شو و خشک شود و

بلافاصله قبل از مصرف 10 سی سی آب استریل یا سرم نرمال سالین درون

محفظه ریخته شود.

➤ استفاده از تست اسپور اتوکلاو ، جهت صحت کار دستگاه هر 15 الی 30 روز

ضروری است.

➤ جهت استریل پک پانسمان بعد از گرم شدن اتوکلاو و رسیدن به درجه مطلوب:

118-115 به مدت 30 دقیقه

124-121 به مدت 15 دقیقه

129-126 به مدت 10 دقیقه

137- به مدت 3 دقیقه

و در صورت دیجیتالی رومیزی 123 به مدت 45 دقیقه که بعد از خشک شدن کامل پکها از

اتوکلاو خارج شود.

➤ جهت هر پانسمان پک جداگانه مصرف شود و رعایت نکات آسپتیک به عمل آید.

- هر یک پانسمان استریل تا یک هفته پس از استریل قابلیت استفاده دارد.
- داروهای اورژانسی باید مجهز به کپسول اکسیژن ، وسایل تزریقات و پانسمان و تخت و فضای مربوطه باشد.

داروهای اورژانسی در مطب

- آمپول هیدرو کورتیزون
- آمپول آدرنالین
- آمپول آتروپین
- آمپول دوپامین
- آمپول هیارین
- آمپول دکزامتازون
- آمپول فنوباریتال
- کلسیم
- آمینوفیلین
- هیوسین
- دیازپام
- پرومتازین
- متوکلوپرامید
- بی پردین
- لازیکس
- آب مقطر
- سرم قندی، سرم رینگر، سرم قندی و نمکی، سرم شستشوی نمکی، سرم نمکی تزریقی
- ویال زایلوکابین
- نیتروگلیسرین زیر زبانی
- کپسول آدالات
- استامینوفن(قرص و شیاف)
- ویال گلوکز هیپرتونیک